

Exempelsamling för återbruk och övriga miljökrav på UhC under 2019-2020, för tips och inspiration

Sammanställning av Annika Varghans 2020-12-08

Exempelsamlingen är ett av resultaten från projekt *Återbruk i den offentliga affären* som bedrivits på Upphandlingscenter Falun Borlänge regionen, UhC. **Formuleringar om återbruk är därför gulmarkerade.** Exempelsamlingen baseras på vad upphandlarna själva angett att de skrivit. Det kan finnas fler återbrukskrav på UhC som ej är med i denna exempelsamling samt många andra miljökrav som inte tagits upp här. Detta är utvalda utdrag ur upphandlingsdokument, ofta förkortade. Ibland finns också upphandlarens kommentar om hur upphandlingen gick.

Innehållsförteckning:

1. Elmaterial och ljuskällor
2. Bränslepellets
3. Ventilationsmaterial
4. Luftfilter
5. Material för undervisning inom STEAM (robotar) samt Fotbollsmål och nät
6. Lek- och skapandematerial samt Idrottsutrustning/sportartiklar
7. Sim och badartiklar
8. Räddningsutrustning
9. Kopieringspapper
10. Textilier
11. Profilprodukter
12. Minnesgåvor
13. Elcyklar/cyklar
14. Avfallskärl
15. Arborister
16. Parkeringsövervakning
17. Bevakningstjänster
18. Skogstjänster
19. Saneringstjänster samt Vattenskadetjänster
20. Golvarbeten
21. VS arbeten samt Plattsättningsarbeten inomhus
22. Elarbeten, byggservice (måleri, ventilation, golv, anläggning och bygg) och vägservice
23. Biltvätt, städning
24. Korttidshyra av fordon
25. Elbilar
26. IT-partner
27. Larm och säkerhet
28. Mötesfika (Förpackningar)
29. Färskt kaffe- och matbröd
30. Kolonialvaror
31. Portionsformar och förslutningsfilm
32. Kaffemaskiner
33. Maskindiskmedel
34. Boendeverksamhet
35. Drift av vård- och omsorgsboende, hemtjänstområde och dagverksamhet
36. Vuxenutbildning
37. Utredning om Kränkande särbehandling
38. Möbler för hemlik miljö
39. Möbler
40. Möbler skola, förskola och gymnasium
41. Konst i förskola

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

1. Elmaterial och ljuskällor

Emballage ska i största möjliga utsträckning bestå av återvunnet eller förnyelsebart material.

2. Bränslepelleter

Transporter som ingår i uppdraget ska lägst uppfylla kraven i Euroklass 5. Lägre miljöklass får endast användas vid speciella nödsituationer efter överenskommelse med Beställaren. På begäran ska Leverantören styrka detta med dokument från vägtrafikregistret.

3. Ventilationsmaterial

För material som är angivna i Prisbilaga ska Leverantören snarast efter anfordran tillhandahålla byggvarudeklaration. Byggvarudeklaration ska innehålla redovisning av varans innehåll och miljöegenskaper. För kemiska produkter ska även säkerhetsdatablad eller varuinformationsblad tillhandahållas.

Ämnen och varor som i Kemikalieinspektionen PRIO-verktyg, se www.kemi.se, klassas med utfasning eller riskminskning får endast användas om användning av aktuellt ämne i förhand motiveras av Leverantören och godkänts av Beställaren. Som lägsta norm ska Boverkets byggregler gälla.

Varor som är upptagna i Prisbilaga ska vara rekommenderade i någon av följande miljöbedömningsdatabaser:

- Basta (www.bastaonline.se),
- Sunda Hus (www.sundahus.se)
- Byggvarubedömningen (www.byggvarubedomningen.se)
eller ha miljömärkningen Bra Miljöval, Svanen eller EU-blomman eller likvärdig miljömärkning.

Material eller varor innehållande ämnen som är upptagna i kandidatförteckningen inom REACH, sk SVHC-ämnen (Substances of Very High Concern), får inte användas.

Leverantören ska planera sina leveranser av material så effektivt som möjligt med avseende på tidsåtgång, ekonomi och miljömässiga hänsyn. Samordnade leveranser ska ske i så stor utsträckning som möjligt.

4. Luftfilter

Energieffektiva filter. Återvunnet material i luftfiltrens ramar (finns både återvunnet stål och plast).

Upphandlarens kommentar: Ej annonserat ännu men det är intentionen att inkludera återvunnet.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

5. Material för undervisning inom STEAM (robotar) samt Fotbollsmål och nät

Upphandlingscenter arbetar långsiktigt för att uppnå målen i Agenda 2030 och Sveriges miljömål. Vi arbetar även för att minimera energianvändning, avfall och klimatpåverkan. Genom att arbeta mer med återvinning och återbruk är Upphandlingscenters vision att främja en cirkulär ekonomi.

Upphandlingscenter kan därför komma att **begära in nedanstående information under avtalstiden:**

- Produkternas innehåll, exempelvis produktblad och/eller information om vilket material de är gjorda av.
- Om produkterna är **framställda av återvunnet eller förnybart material** ska även detta anges.
- Leverantörens möjligheter att **återta produkter för att reparera, återvinna och återanvända**.
- Produktens livscykelanalys, om sådan finns.

6. Lek- och skapandematerial samt Idrottsutrustning/sportartiklar

Hållbara och cirkulära inköp: Upphandlingscenter FBR arbetar aktivt med hållbara inköp. Om antagen Leverantör aktivt samarbetar med ansvariga på Upphandlingscenter kring innehåll i produkter under avtalstiden och på eget initiativ arbetar med utbyte av produkter mot miljömässigt bättre sådana, **som ökar återbruk och återvinning** så kan upphandlingen och Leverantören lyftas fram som ett gott exempel i olika sammanhang.

Miljö- och återbruksförbättringar under avtalstiden: Antagen Leverantör förväntas ha en positiv inställning och samarbeta med ansvariga på Upphandlingscenter kring avtalade produkters materielinnehåll. Upphandlingscenters målsättning på längre sikt är att en så stor del som möjligt av avtalade produkter ska framställas av **återvunna och/eller förnybara, giftfria material, gå att reparera och återbruka och till sist återvinna**.

Där ingår att under avtalstiden göra omvärldsbevakningar samt delta i dialog och på eget initiativ sträva mot utbyte av produkter som är ett bättre alternativ ur miljö- eller hälsosynpunkt, innehåller **mer återvunnet material eller på annat sätt främjar återbruk och cirkularitet**.

Leverantören ska, i samband med avstämningsmöten eller liknande, informera upphandlande myndighet om sådana nya eller nyutvecklade produkter och den upphandlande myndigheten ska kunna lägga till produkt/produkter till det upphandlade sortimentet under avtalstiden.

Målsättning ska vara att minst en produkt i prislistan helt eller delvis innehåller återvunnet och/eller förnybart(fossilfritt) material inom ett år men parterna ska sträva mot ytterligare produkter därutöver. Produkterna ska redovisas med vad som är återvunnet och/eller förnybart och hur mycket (t.ex. % återvunnen/förnybar plast i en plastprodukt). I det fall återbruk och återvinning inom avtalet ökar så kan avtalet och Leverantören lyftas fram som ett gott exempel i olika sammanhang.

7. Sim och badartiklar

Miljöledningssystem, 14001 eller likvärdigt. Leverantören ska arbeta med att ständigt förbättra sin miljöprestanda och minimera resursförbrukning och utsläpp, sträva mot ett livscykelperspektiv avseende miljöpåverkan från produkter och tjänster, och ska ställa miljökrav på underleverantörer.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

Många kemikaliekrav enligt Upphandlingsmyndighetens kriterier, Avancerad (sammanfattning):

- Redovisa ämnen i kandidatförteckningen ECHA > 0,1 viktprocent.
- Ej innehåll av cancerogena, mutagena, reproduktionstoxiska ämnen (CLP-förordningen).
- Formaldehyd < 30 mg/kg.
- Plast < 0,1 viktprocent bly, kadmium, kvicksilver, sexvärt krom.
- Bly, begränsningar av halter olika material.
- Ej mjukgörare/ftalater, tabell med olika ftalater, <0,1 viktprocent i PVC.
- Inga antimikrobiella ämnen, parfymer eller latex.
- Ej Bisfenol A krav (<0,04 mg/l salivsimulant).
- Ej Nitrosaminer i gummi (< 0,05 mg/kg).
- Färgämnen, lista på de som ej får finnas

I prislistan så finns en kolumn där leverantörer kan fylla i om produkterna innehåller återvunnet material och i så fall hur mycket. En vattenflaska ska vara i återvunnet material.

Upphandlarens kommentar om resultat: Vi har en kam i bambu och en vattenflaska i sockerrör.

8. Räddningsutrustning

Kommunerna och Upphandlingscenter arbetar långsiktigt för att uppnå mål i Agenda 2030 och Sveriges miljömål. Vi försöker undvika att upphandla produkter som innehåller ämnen som kan skada människor eller miljön. Vi arbetar även för att minimera energianvändning, avfall och klimatpåverkan.

Upphandlingscenter kommer att arbeta mer med återvinning/återbruk och att främja en cirkulär ekonomi.

Detta önskar vi få information om:

- Vad innehåller produkterna, ett produktblad och information om vilket material de är gjorda av ska sändas med i anbudet.
- Finns information om produkterna är framställda av återvunnet eller förnybart material (nu eller under avtalstiden) ska den sändas in till Upphandlingscenter.
- Förlängning av produkternas livslängd; Upphandlingscenter önskar få veta möjligheter till service och reparation. Finns det reservdelar att köpa så ska de ingå i detta avtal. Kan ni återta produkter för att reparera och återanvända? Information om detta ska sändas med i anbudet.
- Finns en livscykelanalys eller liknande om produkterna (nu eller under kommande avtalstid) ska den sändas in till Upphandlingscenter.
- Finns information/beskrivning om återvinning/återbruk för produkterna (nu eller under avtalstiden) ska den sändas in till Upphandlingscenter.

9. Kopieringspapper

UHM-kriterier Avancerade. Självdeklaration om skogsråvarans ursprung och spårbarcertifierad FSC/PEFC/Miljöbeteckning EU EcoLabel. Tekniska specifikationer som; blekmetod (AOX kg/ton massa), utsläpp till luft och vatten (belastningspoäng/miljölicenser), växthusgaser (Co2/kg/ton papper), undvika kontroversiella källor m.m. Bevis är intagna.

A4 och A3 ska finnas vid avtalsstart 100 % återvunnet.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

10. Textilier

Miljökrav på produkter (kemikalier): Textilier ska uppfylla de miljökrav som Upphandlingsmyndigheten ställer på textilier se bilaga Kravspecifikation (*ej bifogad här*). Denna dokumentation kan komma att uppdateras under avtalstiden i förhållande till nya rön enligt Upphandlingsmyndighetens rekommendation. Leverantören ska försäkra sig om, innan ett tyg beställs och används, att dessa krav uppfylls. För alternativ på bevis på tygernas uppfyllnad av avtalsvillkoren se bilaga Kravspecifikation (*ej bifogad här*). Dessa kan komma att begäras in vid inköp, exempelvis till förskola, eller som stickprov vid avrop under avtalstiden.

Miljökrav på leverans: Med detta avtal strävar Beställaren efter att öka livslängden på textilier, en cirkulär ekonomi och att minimera avfall. Leverantör förväntas ha en positiv inställning och samarbeta med Beställaren kring avtalade produkters ökade livslängd och förbyggande av avfall.

Om Leverantören bedömer att textilier kan återtas och återanvändas ska detta ske. Leverantören ska tillhandahålla möjligheten att beställa återtagna textilier till en rabatt på 60 % på dess ursprungliga inköpsvärde. Om textilierna behöver justeras ska detta debiteras enligt prisbilaga. Om textilierna inte kan användas av Leverantör ska dessa lämnas vidare för återbruk i andra hand. Vart dessa ska lämnas ska komma överens med Beställaren vid avtalsstart. Om textilierna bedöms vara helt obrukbara ska dessa lämnas till återvinning.

Prioriteringsordning för omhändertagande av använda textilier:

1. Återanvändas: textilierna återanvänds i dess ursprungliga form eller med mindre justeringar.
2. Återbrukas: textilierna kan omskapas till en eller flera nya produkter som får en ny livscykel.
3. Återvinnas: textilierna lämnas till materialåtervinning.

11. Profilprodukter

Köparen strävar efter att upphandla produkter som är skonsamma mot miljön. En grundprincip är att en produkt inte bör bidra till några onödiga eller för miljön skadliga ämnen för att uppfylla sitt syfte. Köparen strävar även efter att påverka andra att handla miljömässigt genom att vara ett gott exempel. En miljöanpassad produkt ska efter att den har använts för sitt ursprungliga ändamål helst vara biologiskt nedbrytbar eller kunna återanvändas.

Upphandlarens kommentar om resultat: Vi fick in 4 anbud varav 3 blev godkända anbud. Ingen överprövning skedde.

12. Minnesgåvor

Smycken: Gällande de smycken som innehåller ädelmetaller så ska minst 90 % av metallen som ingår i produkten vara återvunnen.

Cyklar: Minst 15 % av materialet i cykelns konstruktion ska vara av återvunnet material.

Övriga gåvor, tex bergsmanskronor: Leverantören ska under avtalstiden sträva mot att välja material och modeller som är tillverkade av återvunnet material i de fall det är möjligt.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

13. Elcyklar/cyklar

Upphandlingscenter arbetar långsiktigt för att uppnå målen i Agenda 2030 och Sveriges miljömål. Vi arbetar även för att minimera energianvändning, avfall och klimatpåverkan. Genom att arbeta mer med återvinning och återbruk är Upphandlingscenters vision att främja en cirkulär ekonomi.

Upphandlingscenter önskar i dialog med leverantören under avtalstiden att sträva mot ökad andel produkter som produceras under förhållanden där miljöpåverkan minimeras och resurshushållning främjas. Leverantören förväntas ha en positiv inställning till att ta fram produkter samt utveckla sina rutiner för att uppfylla detta

Upphandlingscenter kan därför komma att **begära in nedanstående information under avtalstiden:**

- Produkternas innehåll, exempelvis produktblad och/eller information om vilket material de är gjorda av.
- Om produkterna är framställda av återvunnet eller förnybart material ska även detta anges.
- Leverantörens möjligheter att återta produkter för att reparera, återvinna och återanvända.
- Under avtalstiden ska en plan tas fram för att öka andelen återvunnet och förnybart material i produkterna samt öka möjlighet till reparation och secondhand marknad.

Upphandlarens kommentar om resultat: Upphandlingen bestod av flera grupper och vi fick in anbud på samtliga grupper. Ingen överprövning skedde.

14. Avfallskärl

Leverantören ska uppfylla samtliga krav enligt ISO14001 (miljö) samt ISO9001 (kvalitet). **Anbudsgivaren bör kunna leverera minst en produkt som består av 100 % återvunnet material.**

15. Arborister samt Drift och underhåll av utemiljö

Leverantören ska på startmöte inkomma med fordons- och maskinförteckning samt ifyllt miljödatatablad över de fordon och maskiner som ska användas för uppdraget.

Av listan ska framgå:

- Registreringsnummer, CO2 (koldioxid) förbrukning på personbilar och lätta fordon.
- Registreringsnummer, Euroklass, fordonstyp och ålder på tunga fordon.
- Registrerings-/Chassinummer, Maskintyp, årsmodell och EU-steg på arbets-, grönytemaskiner och traktorer.

För lätta fordon gäller att:

- Personbilar med högre emission av CO2 än 200g/km får inte användas i uppdraget.
- Lätta lastbilar med högre emission av koldioxid (CO2) än 250 g/km får inte användas i uppdraget.

För tunga fordon gäller att:

- TMA fordon ska uppfylla Euro III eller bättre.
- Övriga tunga fordon ska uppfylla Euro IV eller bättre.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

För arbets-, grönytemaskiner samt traktorer gäller att:

- Motorer, undantaget väghyvlars motorer, som omfattas av EU:s regelverk ska uppfylla Steg II eller senare Steg-krav.
- Motorer, undantaget väghyvlars motorer, som inte omfattas av EU:s regelverk får vara högst 10 år gamla.
- Ingen arbets-, grönytemaskin eller traktor får användas i entreprenaden utan att miljödatabladet är inlämnat och godkänt av Beställaren.

För drivmedel gäller att:

- Dieselbränsle och bensin ska uppfylla kraven för miljöklass 1 eller likvärdigt.
- Alkylatbränsle ska användas för bensindrivna arbetsmaskinerna och arbetsredskaps motorer i de fall dessa inte är försedda med katalytisk rening.
- Bränslen som bidrar till ökad energieffektivitet och/eller förbättrad miljöprestanda men som inte till alla delar uppfyller kraven för miljöklass 1 kan få användas efter överenskommelse med Beställaren.

Om Leverantören inte uppfyller kraven vid startmötet ska Leverantören redovisa en plan för hur Leverantören kommer att uppfylla kraven inom 6 månader från avtalsstart. Planen ska godkännas av Beställaren.

Upphandlarens kommentar: OBS dessa fordonskrav var aktuella 2019 men 2020 kom en ny miljöbils- definition [Den nya miljöbilsdefinitionen | Upphandlingsmyndigheten](#) Nu bör vi ställa krav på Miljöbilar som är Avancerad nivå enligt UHM, eller Spjutspets, vilket är rena elbilar, biogasbilar eller vätgasbilar. Eller Bas enligt UHM ifall det saknas tankstation/ laddmöjlighet för alternativa fordon, alltså max 190 g CO₂/km. För lätta lastbilar är regeringens gräns 230 g CO₂/km. Nya krav för tunga fordon minst Euro V och vid nyanskaffning Euro VI. [Euroklass tunga fordon | Upphandlingsmyndigheten](#)

16. Parkeringsövervakning

Fordon som används i uppdraget ska minst uppfylla Emissionskrav för Euro 6. Leverantören ska vid byte av fordon undersöka möjligheten att anskaffa ett fossilfritt fordon. Beställaren ska löpande hållas uppdaterad om Leverantörens handlingsplan för en övergång till fossilfria fordon. Tomgångskörning får inte överstiga en minut.

17. Bevakningstjänster

Samtliga bevakningsfordon som används i uppdraget ska vara godkända miljöbilar enligt kriterierna för miljöbilsdefinitionen från 1 januari 2013 eller likvärdigt enligt SFS 2006:227 §11. För Borlänge gäller att Leverantören senast 2022 har ett fossiloberoende fordon för det fasta uppdraget.

Upphandlarens kommentar: OBS dessa fordonskrav var aktuella 2019 men 2020 kom en ny miljöbils- definition [Den nya miljöbilsdefinitionen | Upphandlingsmyndigheten](#) Nu bör vi ställa krav på Miljöbilar som är Avancerad nivå enligt UHM, eller Spjutspets, vilket är rena elbilar, biogasbilar eller vätgasbilar. Eller Bas enligt UHM ifall det saknas tankstation/ laddmöjlighet för alternativa fordon, alltså max 190 g CO₂/km för fossildrivna fordon.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

18. Skogstjänster

Miljöfrågor är ett av XX kommuns prioriterade områden, i detta ingår att sträva mot en begränsning av fossila utsläpp. Med anledning av detta förväntas Leverantören samarbeta med Beställaren och undersöka möjligheten att höja andelen fossilfria alternativ kopplat till skötselåtgärder. Detta kan exempelvis ske genom att elfordon, gasfordon, HVO-diesel och andra fossilfria alternativ används i uppdraget. Leverantören ska följa miljökraven i enlighet med Grönt Paraply, samt eventuella uppdateringar av dessa, se bifogat dokument ”Krav enligt Grönt paraply”.

19. Saneringstjänster samt Vattenskadetjänster

Leverantören ska hålla väg och plan ren från av denne orsakad nedskräpning, spill och dylikt. Leverantören ska rengöra eget arbetsställe och renhålla efter eget arbete. Anvisade uppsamlingsställen för avfall ska användas. Leverantören svarar för omhändertagande och bortforsling av eget farligt avfall som **Leverantören källsorterar.**

Felaktiga kemikalier: De produkter som används får ej innehålla sådana ämnen som tas upp i Kemikalieinspektionens Begränsningsdatabas och bör ej innehålla sådana ämnen som tas upp i Kemikalieinspektionens Prioriteringsguide PRIO, se www.kemi.se. Vid användande av förbjudna kemikalier utgår ett vite motsvarande de skador som orsakats, dock minst 10 000 kr/gång.

Avtalsuppföljning: För att säkerställa samarbetet mellan Beställare och Leverantör ska en referensgrupp inrättas med representanter från varje part. Även avtalets kontaktperson från Upphandlingscenter ska delta. Gruppen ska träffas minst en gång per år om inte annat överenskommit. Upphandlingscenter är sammankallande och kallelse ska gå ut minst 30 dagar före träffen som ska ske i samarbete med Upphandlingscenter. Centrala punkter för gruppens arbete ska bland annat vara:

- Uppföljning av statistik.
- Utförda uppdrag, arbetsmetoder och material som används.
- Administrativa rationaliseringar.
- Utveckling och samarbete, Leverantör och Beställare berättar om nyheter/förändringar som kan vara av intresse för den andra parten.
- Miljö

För Vattenskadetjänster även: Leverantören ska hålla väg och plan ren från av denne orsakad nedskräpning, spill och dylikt. Leverantören ska rengöra eget arbetsställe och renhålla efter eget arbete. Anvisade uppsamlingsställen för avfall ska användas. Leverantören svarar för omhändertagande och bortforsling av eget farligt avfall som **Leverantören källsorterar.**

20. Golvarbeten

Befintliga **material och varor som kan återanvändas ska återanvändas** och förbli Beställarens (B) egendom om inte annat överenskommit. Demonterat material som B ej gör anspråk på ska av Entreprenör (E) genast bortforslas.

För vara som ingår i entreprenaden ska E snarast efter anfordran tillhandahålla byggvarudeklaration. Byggvarudeklaration ska innehålla redovisning av varans innehåll och miljöegenskaper. För kemiska produkter ska även säkerhetsdatablad eller varuinformationsblad tillhandahållas.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

Ämnen och varor som i Kemikalieinspektionen PRIO-verktyg, se www.kemi.se, klassas med utfasning eller riskminskning får endast användas om användning av aktuellt ämne i förhand motiveras av E och godkänts av B. Som lägsta norm ska Boverkets byggregler gälla.

Vara som ingår i entreprenaden ska specificeras (fabrikat, varubenämning) i en varulista som överlämnas till B. Vara som ingår i entreprenaden ska vara rekommenderade i någon av följande miljöbedömningsdatabaser:

- Basta (www.bastaonline.se),
- Sunda Hus (www.sundahus.se)
- Byggvarubedömningen (www.byggvarubedomningen.se)
- eller ha miljömärkningen Bra Miljöval, Svanen eller EU-blomman eller likvärdig miljömärkning.

För kemiska produkter ska även säkerhetsdatablad eller varuinformationsblad tillhandahållas. Material eller varor innehållande ämnen som är upptagna i kandidatförteckningen inom REACH, s k SVHC-ämnen (Substances of Very High Concern), får inte byggas in objektet.

E ska planera sina materialleveranser så effektivt som möjligt med avseende på tidsåtgång, ekonomi och miljömässiga hänsyn. Samordnade leveranser ska ske i så stor utsträckning som möjligt.

Generell kvalitets och miljöplan med kontrollplaner inklusive egenkontroller ska lämnas till B senast vid startmötet. Avropsspecifik kvalitets- och miljöplan ska lämnas om B anger det i avrop. E ska följa nedan angivna miljökrav:

- Miljömärkta produkter ska prioriteras vid inköp.
- Produkter som används i entreprenaden ska vara miljödeklarerade.
- De produkter som används eller upphandlas av E får ej innehålla sådana ämnen som tas upp i Kemikalieinspektionens PRIO databas.
- Av dokumenterade egna kontroller ska framgå vilka produkter som har använts.
- E ska **källsortera** sina restprodukter som i största möjliga mån ska gå till **återbruk, återvinning** och i sista hand till deponi.
- På anmodan ska E överlämna Miljövarudeklarationer till B.

E ska vidarebefordra ovanstående krav till egna leverantörer och Upphandlande enhet. E får ej nyttja fastighetens sorteringsanläggningar eller soputrymmen för avfall utan B:s godkännande.

Upphandlarens kommentar: I Princip i alla (tekniska) upphandlingar efterfrågar vi att anbudsgivaren ska ha ett Kvalitetsledningssystem och Miljöledningssystem, så dessa krav är inte medtagna här.

21. VS arbeten samt Plattsättningsarbeten inomhus

Mycket likt golvarbeten ovan, men också...

I första hand ska **returemballage** användas. Om returemballage inte kan användas ska emballaget vara anpassat till entreprenörens **källsorteringssystem**.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

22. Elarbeten, Byggservice (omfattar måleri, ventilation, golv, anläggning och bygg) och Vägservice

Miljöledning: UhC har höga ambitioner att använda upphandlingen som ett verktyg för att uppnå Agenda 2030 och Sveriges miljömål. UhC har därför särskilda mål inom bl.a. återbruk, klimat och kemikalier. Syftet är att främja en cirkulär och hållbar utveckling mot bl.a. klimatneutralitet, giftfrihet och hushållning med resurser som **avfallsminimering och återbruk**. Kretsloppen av material måste slutas, i synnerhet inom byggsektorn där avfallsmängderna är enorma och mycket av det som slängs skulle kunna användas. E ska **under avtalstiden presentera en plan för att öka sitt återbruk och sin cirkularitet**.

Begränsning av miljöstörande utsläpp: E ska ha arbetsmetoder och rutiner för exempelvis drift av maskiner och utrustning för att minimera miljöstörande utsläpp till mark, luft och vatten.

Renhållning:

- E ska hålla väg och plan ren från av honom orsakad nedskräpning, spill och dylikt.
- E ska rengöra eget arbetsställe och renhålla efter eget arbete. Vid rengöring och renhållning ska anvisade uppsamlingsställen för avfall användas.
- E ska svara för omhändertagande och bortforsling av eget farligt avfall.
- Vid byte av filter ska dessa hanteras enligt tillverkarens föreskrifter.
- E ska arbeta för att **minimera avfallet, källsortera och lämna till återvinning samt återanvända det som går**.

23. Biltvätt (reserverat kontrakt)

De produkter som används vid fordonstvätt ska antingen uppfylla kraven för miljömärkning med någon av följande; Svanen, Bra miljöval, ingå i Kemikaliesvepets aktuella listor över godkända fordonstvättmedel eller särskilda avfettningsmedel, eller likvärdigt.

Kraven gäller endast rengöringsmedel, inte avrinningsmedel, medel vid behandling av asfaltsfläckar eller rena vaxmedel. Farliga ämnen - enligt MSR-10582.

24. Korttidshyra av fordon

Ska förhoppningsvis kunna erbjuda vissa modeller med Biogasdrift. Särskilt kontraktsvillkor för social hänsyn.

25. Elbilar

DIS-upphandling, 100 % eldrift.

26. IT-partner

Klimatneutralitet: Leverantören ska sträva efter klimatneutralitet och ska på anmodan, under avtalstiden, kunna uppvisa en plan för detta.

TCO certifiering: Leverantören ska kunna erbjuda TCO certifierade bildskärmar och datorer. Leverantören ska ha minst två TCO Edge certifierade produkter inom de produktkategorier som ingår i avtalet. Leverantören ska under avtalstiden arbeta för att kunna erbjuda TCO-märkta mobiltelefoner.

Återtag: Vid tidpunkt som bestäms av Beställaren ska Leverantören tillhandahålla en tjänst för återtag av IT-utrustning som minst omfattar följande:

- Insamling,
- konfidentiell hantering inklusive avidentifiering av utrustningen,
- säker dataradering med intyg,
- i förekommande fall hämta och leverera till angiven plats inom överenskommen tid,
- säkerställande av att utrustningen återanvänds i så stor grad som möjligt,
- säkerställande av att kasserad utrustning återvinns.

Återvinning: Leverantören ska ha en plan för att öka återbruk/återvinning och cirkularitet under avtalstiden, även gällande s.k. konfliktmineraler. Denna plan ska uppvisas på anmodan av beställaren under avtalstiden. Leverantören ska även kunna presentera löpande rapporter över beställarens samlade återvinning under avtalstiden.

Proaktivt miljöarbete: Leverantören ska arbeta för samdistribution och proaktivt miljöarbete för frakt och emballage tex. förnybara drivmedel, förnybart material, återvunnet eller återvinningsbart material, PVC- och giftfritt.

Återvunna komponenter: Leverantören ska erbjuda produkter som innehåller återvunna komponenter.

Begagnade produkter: Leverantören ska på begäran av Beställaren erbjuda begagnade datorer, skärmar och mobiltelefoner som komplement till nya produkter under avtalsperioden.

Upphandlares kommentar om resultat: Upphandlingen överprövades och avbröts men inte p.g.a. miljökraven. Annonserad på nytt men ej klart ännu i skrivande stund.

27. Larm och säkerhet

Vi ställde krav på att leverantören ska ha en plan för klimatneutralitet och återvinning. Dessa planer ska finnas under hela avtalstiden och ska på anmodan kunna presenteras för beställare. Leverantören ska dessutom kunna erbjuda produkter som innehåller återvunnet material. Utöver det har vi krav på att leverantören ska arbeta aktivt för proaktivt miljöarbete avseende bl a förnybara drivmedel, samdistribution, frakt och emballage.

Upphandlares kommentar om resultat: Upphandlingen gick bra och vi fick tillräckligt med leverantörer i samtliga grupper. Den enda synpunkten vi fick gällande miljökraven var kravet på att de skulle kunna erbjuda produkter som innehåller återvunnet material. Jag tror dock att det fanns en felaktig uppfattning om att vi hade krav på att alla produkter skulle innehålla återvunnet material och så var ju inte fallet.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

28. Mötesfika, förpackningar

I de fall som engångsmaterial kommer att användas ska dessa vara miljöanpassade och innehålla material avsedda för livsmedel. Använda miljövänliga pappersmuggar och träskedar/rörpinnar. **Inga plastmuggar eller plastskeedar ska användas. Papperspåse ska användas till matavfall.**

En miljöanpassad produkt ska efter att den har använts för sitt ursprungliga ändamål helst vara biologiskt nedbrytbar eller **kunna återanvändas**. Leverantören ska ha avfallssortering och jobba för minskat matsvinn.

29. Färskt kaffe- och matbröd

Beställarna **kan tänkas köpa varor som frysts in p.g.a. t.ex. kort hållbarhet alternativt överproduktion till reducerat pris under avtalstiden**. Beställarna och Leverantör får tillsammans ta fram rutiner för hur detta ska genomföras.

Kommentar från upphandlaren om resultat: Vi fick in ett anbud från lokalt företag.

30. Kolonialvaror

Beställarna tillämpar Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier och djurskyddskrav. UHM-kriterier Kolonialvaror. På anmodan innan avtalsstart ska bevis kunna sändas in av Leverantören. Bevis ska även löpande under avtalet kunna begäras in.

Beställarna **kan tänkas köpa varor med t.ex. kort hållbarhet till reducerat pris under avtalstiden**. Beställarna och Leverantör får tillsammans ta fram rutiner för hur detta ska genomföras.

Kommentar från upphandlaren om resultat: Vi fick in två anbud från större grossister, varav en fick anbudet och ingen överprövning skedde. Kommunerna har skickat över en lista till leverantören angående vilka kök som kan ta emot produkter med kortare datum. När de kan erbjuda produkter med kort hållbarhet tar de kontakt med köken direkt.

31. Portionsformar och förslutningsfilm

Leverantören ska garantera att de offererade formarna, tillbehör och kassetter fungerar i befintliga förslutningsmaskiner (vilket betyder att vi inte behöver byta ut maskiner). Matportionsformar i PP (polypropen) eller annat likvärdigt material som är miljöanpassade. **Förpackningsmaterial ska i största möjliga utsträckning bestå av återvunnet och/eller förnyelsebart material.** Vit plast istället för svart.

32. Kaffemaskiner

Upphandlingsföreskrifter: Kaffeautomater med nedanstående hyresperioder på 36—48 månader ska vara fabriksnya maskiner (inte innehålla recyklade komponenter). Behov finns även av tillfälliga maskiner, dessa kan vara sk. **"miljömaskiner" (recyklade)** med samma funktion som fabriksnya, de ska ge intrycket av att vara nya maskiner, dvs. ska vara snygga och inte slitna, dessa miljömaskiner ska kunna avropas med en hyresperiod från 6 till 30 månader. Ekologisk produktion och fairtrade livsmedel. Energianvändning: 160 koppar <240 Wh/liter dvs energiklass B och 80 koppar < 190 Wh/liter dvs. energiklass A. Energisparfunktion, sänkt temp vissa tider.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

33. Maskindiskmedel

Många kriterier från UHM's Kriterie-wizard om kemikalier och produkters miljöfarlighet etc. Så en bilaga med utvärdering om minskad plast och återvunnen plast enligt nedan:

Bilagan ska ses som ett bevis för Anbudsgivarens miljöarbete. Sänd detta direkt med anbudet alternativt på anmodan inom fem arbetsdagar.

Fråga 1. Anbudsgivaren bör erbjuda produkter med **minskat plastemballage** (som skyddar disk- och sköljmedel) avsedda för storkök. Önskemålet är att minska mängden plast i avtalade produkter. Ni anger hur många produkter (med minst 10 % minskad plastmängd) avsedda för storkök som uppfyller detta krav med start 12 månader in i avtalstiden. Beskriv hur ni kommer minska plastemballagen samt för hur många produkter. Ange i procent hur mycket plast ni minskat/produkt alternativt förpackning.

Fråga 2. Anbudsgivare bör använda **återvunnet plastemballage för disk- och sköljmedel** avsedda för storkök. Ni anger hur många produkter som uppfyller detta krav med start 12 månader in i avtalstiden. Beskriv hur ni kommer att använda återvunnen plast samt för hur många produkter.

Fråga 3. Anbudsgivaren bör använda **återvunnen plast i sina dispenser** för tork- och diskmedel avsedda för storkök (innefattar även upphängningsanordning). Ni anger hur många produkter avsedda för storkök som uppfyller detta krav med start 12 månader in i avtalstiden. Beskriv hur ni kommer att använda återvunnen plast samt för hur många produkter.

Kommentar från upphandlare: Ny leverantör kunde svara mot en del bör-krav i utvärderingsmodellen. Fick en del kritik från gamla leverantören som tycker att de ändå var bättre på miljö än nya leverantören, men det är oklart hur i så fall.

34. Boendeverksamhet

Upphandlingscenter arbetar med att skärpa miljökraven i våra upphandlingar för att bidra till Agenda 2030 och Sveriges miljömål. Ett av våra inriktningsmål är "Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning". Det gäller både klimat, kemikalier, avfall, ekologisk mat, och återbruk/återvinning.

Leverantören ska integrera miljöfrågorna i sin verksamhet och arbeta för en hållbar resursanvändning bl.a. genom miljömässigt ansvarsfulla inköp, minimering av kemikalie- och energianvändning, matsvinn- och avfallsminimering, sortering och återvinning.

Leverantören ska redovisa hur man jobbar med miljöfrågorna för att ständigt förbättras.

35. Drift av vård- och omsorgsboende, hemtjänstområde och dagverksamhet

Upphandlingscenter arbetar med att skärpa miljökraven i våra upphandlingar för att bidra till Agenda 2030 och Sveriges miljömål. Ett av våra inriktningsmål är *Miljömässig hållbarhet är för oss självklart och där är vi drivande inom resurshushållning*. Det gäller både klimat, kemikalier, ekologisk mat och återbruk/återvinning. Kommunen har en viktig roll i miljö- och klimatarbetet och kan på flera sätt driva på utvecklingen mot ett mer cirkulärt samhälle. XX kommun har klimat, fossilfrihet och minskade utsläpp som prioriterade områden. Leverantören ska integrera miljöfrågorna i sin verksamhet och arbeta för en hållbar resursanvändning bl.a. genom miljömässigt ansvarsfulla inköp, minimering av kemikalie- och

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

energianvändning, matsvinns- och avfallsminimering, sortering och återvinning samt hållbara transporter. Leverantören ska redovisa hur man jobbar med miljö- och klimatfrågorna och ha en plan för fortsatt arbete med att ständigt förbättras.

36. Vuxenutbildning

Leverantören ska fullgöra uppdraget som innebär minimal negativ miljöpåverkan vad gäller miljöfarligt avfall, energianvändning och pappersförbrukning. Uppdraget ska även i övrigt genomföras så att miljöpåverkan minimeras. Leverantören ska, vid avtalsstart, inneha en dokumenterad metod för miljöledning som visar hur Leverantören aktivt arbetar med miljöfrågor.

37. Utredning om kränkande särbehandling

Leverantören ska fullgöra uppdraget som innebär minimal negativ miljöpåverkan vad gäller miljöfarligt avfall, energianvändning och pappersförbrukning. Uppdraget ska även i övrigt genomföras så att miljöpåverkan minimeras. Leverantören ska, vid avtalsstart, inneha en dokumenterad metod för miljöledning som visar hur Leverantören aktivt arbetar med miljöfrågor.

38. Möbler för hemlik miljö

Upphandlingscenter arbetar långsiktigt för att uppnå målen i Agenda 2030 och Sveriges miljömål. Vi arbetar även för att minimera energianvändning, avfall och klimatpåverkan. Genom att arbeta mer med återvinning och återbruk är Upphandlingscenters vision att främja en cirkulär ekonomi.

Upphandlingscenter kan därför komma att begära in nedanstående information under avtalstiden:

- Produkternas innehåll, exempelvis produktblad och/eller information om vilket material de är gjorda av.
- Om produkterna är framställda av återvunnet eller förnybart material ska även detta framgå av produktbladen.
- Leverantörens möjligheter att återta produkter för att reparera, återvinna och återanvända.
- Produktens livscykelanalys, om sådan finns.

Leverantören ska kunna leverera och montera reservdelar till beställaren. Priset för reservdelen ska vara hänvisat till den allmänna prislstan. Leverantören ska erbjuda montering till beställaren.

Reservdelar till avtalsprodukter ska Leverantören kunna tillhandahålla i minst 5 år efter att leverans skett. Med tillgång till reservdelar menas möjlighet att kunna byta ut utslitna komponenter för att kunna förlänga livstiden hos möbelen. Här avses inte reparationer som omfattas av produktgaranti.

Detta avtal gäller endast för nya och oanvända möbler och därmed äger Beställarna rätt att köpa begagnade möbler utanför detta avtal om eller när behovet uppstår för att främja miljön och hållbarheten i offentlig sektor.

Kommentar från upphandlaren om resultat: Vi delade upp upphandlingen i sju olika för att möjliggöra för lokala leverantörer men en stor leverantör vann alla. Inte överprövat eller några reaktioner på miljökrav.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

39. Möbler

Detta avtal gäller endast för nya och oanvända möbler och därmed ges kommunen **möjlighet att köpa begagnade möbler** utanför detta avtal om eller när behovet uppstår för att främja miljön och hållbarheten i offentlig sektor.

40. Möbler skola, förskola och gymnasium

För miljökrav på offererade produkter se bilaga ”Miljökrav produkter” (*bifogas ej här*). Dessa krav gäller under hela avtalsperioden och eventuell förlängning. I och med avtalsstart kan dessa krav komma att följas upp och leverantören ska på begäran skicka in efterfrågade bevis. Detta är miniminivå, om Leverantören i anbudet angivit att vissa av produkterna uppfyller Upphandlingsmyndighetens ”Avancerade krav” är det miniminivån på dessa produkter.

Återvinning och Återbruk: Upphandlingscenter arbetar långsiktigt för att uppnå målen i Agenda 2030 och Sveriges miljömål. Vi arbetar även för att minimera energianvändning, avfall och klimatpåverkan. **Genom att arbeta mer med återvinning och återbruk är Upphandlingscenters vision att främja en cirkulär ekonomi. Upphandlingscenter kan därför komma att begära in nedanstående information under avtalsstiden:**

- Produkternas innehåll, exempelvis produktblad och/eller information om vilket material de är gjorda av.
- Om produkterna är framställda av återvunnet eller förnybart material ska även detta framgå av produktbladen.
- Leverantörens möjligheter att återta produkter för att reparera, återvinna och återanvända.
- Produktens livscykelanalys, om sådan finns.

Begagnade möbler: Beställaren ser gärna att Leverantören kan erbjuda begagnade möbler för att främja miljön och hållbarheten i offentlig sektor.

Vid avtalsstart ska information om innehåll av ämnen, som finns upptagna på gällande kandidatförteckning (artikel 59 i Förordning (EG) nr 1907/2006 om Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach)) och som finns i offererade produkter i halter över 0,1 vikts% (1000 mg/kg) per ämne, ges till den upphandlande myndigheten. Med 0,1 vikts% avses varje individuell del av en vara. Om nya ämnen förs upp på kandidatförteckningen under avtalsstiden, ska den upphandlande myndigheten underrättas om dessa förekommer i offererade produkter. Detta ska ske inom sex månader efter europeiska kemikaliemyndighetens (Echa) offentliggörande av en reviderad kandidatförteckning. Viktsprocenten avser varje individuell del av en sammansatt vara och avser alltså inte 0,1% av en sammansatt produkt, utan 0,1% av varje ingående del.

41. Konst i förskola

Vid materialval till konstnärlig gestaltning ska hänsyn tas till hållbarhet enligt de globala målen i Agenda 2030. Eftersom verken kommer att stå på en plats där små barn vistas och kommer i kontakt med verket så ska uppräknade miljökrav uppfyllas.

Avtalad konst ska inte vara ytbehandlad med sådana produkter som är klassificerade, antingen i EU-bindande klassificering eller vid självklassificering, med faroangivelser enligt CLP-förordningen (1272/2008)¹ (hela listan på toxiska, cancerogena, mutagena etc. ämnen, specificeringar och undantag bifogas ej här).

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
771 82 Ludvika	Folkets Hus Carlavägen 24, vån 4	0240-860 00 vx	uhc@ludvika.se	upphandlingscenterfbr.se

Klassificering enligt förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning.

Avtalad konst ska inte innehålla ämnen som finns upptagna på gällande kandidatförteckning (artikel 59 i Förordning (EG) nr 1907/2006 om Registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach) i halter över 0,1 vikts% (1000mg/kg) per ämne. Med 0,1vikts% avses varje individuell del av en vara.

Förslag till verifikat: Leverantörsförsäkran, som ska vara baserad på teknisk dokumentation från Leverantörer och materialtillverkare, och innehållstester (i enlighet med rekommendationer i Kemikalieinspektionens "Vägledning för Leverantörer av varor").

Annika Varghans 2020-12-08

Annikas kommentar: Hoppas UbC fortsätter samla goda exempel på formuleringar och idéer för nya resurshållande Ska- eller Bör-krav samt utvärderingsmodeller för inspiration internt eller spridning externt.